

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 444/2024-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou, Malacká cesta 2/B, Pezinok, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B5-50C/96/2012 a proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/147/2018 po právoplatnosti nálezu č. k. I. ÚS 287/2018-52 zo 14. novembra 2018 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B5-50C/96/2012 a Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/147/2018 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 287/2018-52 zo 14. novembra 2018 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. B5-50C/96/2012 **k o n a ť** bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľom **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie každému po **2 500 eur**, ktoré **s ú p o v i n n é** zaplatiť im Mestský súd Bratislava IV po **500 eur** a Krajský súd v Bratislave po **2 000 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Sťažovateľom **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **713,96 eur**, ktorú **s ú p o v i n n é** Mestský súd Bratislava IV a Krajský súd v Bratislave zaplatiť spoločne a nerozdielne ich právnej zástupkyni do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 6. marca 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B5-50C/96/2012 po právoplatnosti nálezu č. k. I. ÚS 287/2018-52 zo 14. novembra 2018 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/147/2018. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal im primerané finančné zadostučinenie po 13 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom..

2. Uznesením č. k. II. ÚS 444/2024-25 z 24. septembra 2024 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach po právoplatnosti predchádzajúceho nálezu a vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia spolu so žalobkyňou [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“) sa žalobou doručenu Okresnému súdu Bratislava I 9. marca 2011 domáhali náhrady škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu nesprávneho úradného postupu orgánov činných v trestnom konaní v konaní sp. zn. ORP-214/2-OVK-B5-2004, v ktorom vystupovali ako poškodení.

4. Po postúpení veci z Okresného súdu Bratislava I (sp. zn. 25C/38/2011) Okresnému súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) bola veci 15. mája 2012 pridelená nová sp. zn. 50C/96/2012. Okresný súd rozsudkom č. k. 50C/96/2012-312 z 5. februára 2015 žalobu zamietol (výrok I), vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade a žalobkyňi konanie zastavil (výrok II a výrok III) a žalovanej nepriznal náhradu trov konania (výrok IV).

5. Ústavný súd o ústavnej sťažnosti sťažovateľov a žalobkyne, v ktorej namietali zbytočné prietahy v postupe okresného súdu v konaní sp. zn. 50C/96/2012 a postupe krajského súdu v konaniach sp. zn. 6Co/311/2015, sp. zn. 6Co/2/2017 a sp. zn. 6Co/147/2018, rozhodol nálezom sp. zn. I. ÚS 287/2018 zo 14. novembra 2018. V uvedenom náleze ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu v uvedených konaniach, prikázal krajskému súdu vo veci konať bez zbytočných prietahov, priznal primerané finančné zadostučinenie každému zo sťažovateľov 1 000 eur od krajského súdu a náhradu trov konania.

6. Krajský súd o podanom odvolaní sťažovateľov rozhodol rozsudkom sp. zn. 6Co/311/2015 z 2. novembra 2015 a rozsudkom sp. zn. 6Co/2/2017 z 26. apríla 2017, ktoré boli Najvyšším súdom Slovenskej republiky zrušené v dôsledku pochybenia krajského súdu pri doručovaní vyjadrenia žalovanej sťažovateľom na vyjadrenie.

7. Krajský súd na odvolanie sťažovateľov (v poradí tretím) rozsudkom sp. zn. 6Co/147/2018 zo 16. januára 2019 rozsudok okresného súdu v jeho zamietajúcej časti potvrdil (výrok I), v časti zastavenia konania vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade a žalobkyni odmietol (výrok II) a žalovanej nepriznal nárok odvolacieho konania (výrok III). Krajský súd bol toho názoru, že okresný súd vec správne posúdil, pretože vychádzal z toho, že v trestnej veci nebolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe, a teda sťažovateľom ani žalobkyni nevznikol nárok na náhradu škody. Krajský súd svoj právny názor odvodzoval od uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 549/2011 z 13. decembra 2011.

8. Sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 2Cdo/228/2019 z 28. mája 2020 odmietol a žalovanej priznal náhradu trov dovolacieho konania.

9. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou domáhali zrušenia predmetného uznesenia najvyššieho súdu. Ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 303/2021 zo 17. augusta 2021 vyslovil porušenie práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 ústavy a v spojení so základným právom podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia.

10. Najvyšší súd po vrátení veci z ústavného súdu uznesením sp. zn. 2Cdo/256/2021 z 15. augusta 2023 dovolaniu sťažovateľov vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania vyhovel, rozsudok krajského súdu sp. zn. 6Co/147/2018 zo 16. januára 2019 zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Uložil krajskému súdu opätovne vec prejednať a rozhodnúť o odvolaní sťažovateľov v súlade s vysloveným právnym názorom ústavného súdu a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v otázke posudzovania nárokov poškodených na náhradu škody i nemajetkovej ujmy v trestnom konaní od momentu ich uplatnenia bez ohľadu na to, či bolo vznesené obvinenie proti konkrétnej osobe. Vo vzťahu k výroku o odmietnutí odvolania proti rozhodnutiu o zastavení konania sčasti (na základe dispozitívneho úkonu sťažovateľa v 1. rade) najvyšší súd dovolanie odmietol ako neprípustné [§ 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] a dovolanie žalobkyne odmietol pre nesplnenie procesnej podmienky [§ 447 písm. e) CSP]. Predmetné uznesenie bolo sťažovateľom doručené 13. novembra 2023.

11. Na základe uznesenia najvyššieho súdu bol spis spolu s odvolaním proti uzneseniu mestského súdu z 18. apríla 2024 krajskému súdu predložený 9. júla 2024 na ďalšie konanie.

II.

Argumentácia sťažovateľov

12. Zo značne neprehľadne a chaoticky formulovaného obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú, že v merite veci nie je dosiaľ právoplatne rozhodnuté, a to v dôsledku

postupu mestského súdu a krajského súdu. Namietajú celkovú dĺžku kompenzačného konania, ktoré trvá (od 9. marca 2011) viac ako 12 rokov a 8 mesiacov, čo považujú za extrémne a z ústavnoprávneho hľadiska za neprijateľné a neakceptovateľné.

13. O odvolaní sťažovateľov doručenom okresnému súdu 8. apríla 2015 nie je rozhodnuté ani po uplynutí viac ako 8 rokov a 8 mesiacov, a to nie vinou sťažovateľov, ale mestského súdu, ktorý marí včasné predloženie spisu na rozhodnutie o odvolaní po rozhodnutí najvyššieho súdu z 15. augusta 2023 krajskému súdu.

14. Stav právnej neistoty sťažovateľov trvá od začatia trestného stíhania 9. januára 2004 viac ako 20 rokov a, poukazujúc na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 287/2018-52 zo 14. novembra 2018, sťažovatelia podľa svojho presvedčenia požívajú status poškodenej osoby podľa čl. 34 dohovoru, a preto sú toho názoru, že priznanie finančného zadost'učinenia by sa aj podľa judikatúry ESHP v obdobných veciach javilo ako primerané a spravodlivé.

15. Sťažovatelia tvrdia, že vnútroštátne súdy a orgány činné v trestnom konaní v danej veci dosiaľ nepostupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, nepostupovali efektívne a s urýchlením, hoc vzhľadom na predmet sporu, ktorý je pre nich mimoriadne významný, tak postupovať mali. Vec nie je podľa názoru sťažovateľov po právnej a skutkovej stránke zložitá.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a krajského súdu

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

16. Mestský súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že sťažovatelia spolu so žalobkyňou prispievajú výraznou mierou k celkovej dĺžke konania svojim správaním v podobe uplatňovania riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov. Uviedol, že k obdobiam, keď bol spis na odvolacom súde a dovolacom súde nie je oprávnený sa vyjadrovať. Spis mu bol z krajského súdu vrátený 23. januára 2019. Mestský súd ďalej uviedol, že spis mu bol opakovane vrátený z krajského súdu a najvyššieho súdu v dôsledku jeho predčasného predloženia. Najvyšší súd spis vrátil okresnému súdu späť 24. júna 2020 spolu s uznesením sp. zn. 2Cdo/228/2019 z 28. mája 2020. Okresný súd uznesením z 11. novembra 2020 rozhodol o výške náhrady trov dovolacieho konania. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2Cdo/256/2021 z 15. augusta 2023 rozsudok krajského súdu zo 16. januára 2019 vo vzťahu k sťažovateľom v potvrdzujúcom výroku a súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd tvrdí, že v konaní je vypracovaný koncept uznesenia z 18. apríla 2024, ktorým má byť sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu z 11. novembra 2020 zamietnutá.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

17. Predseda krajského súdu predložil vyjadrenie predsedníčky senátu a sudkyne spravodajkyne v prerokovávanej veci, ktorá k postupu krajského súdu v konaní sp. zn. 6Co/147/2018 uviedla, že sa k nemu nemôže vyjadriť, keďže nebola členkou senátu 6Co v čase jeho rozhodovania, t. j. 16. januára 2019. Po stručnom zrekapitulovaní priebehu konania uviedla, že po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/256/2021 z 15. augusta 2023 - 13. novembra 2023 - mestský súd 9. júla 2024 predložil spis krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň spolu so spisom predložil aj odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu mestského súdu č. k.

B5-50C/96/2012-688 z 18. apríla 2024. Predmetná vec je vedená na krajskom súde pod sp. zn. 6Co/66,67/2024 a je v štádiu prípravy smerujúcej k rozhodnutiu o odvolaní sťažovateľov do konca roka 2024.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

18. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami mestského súdu a krajského súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

19. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľov tvorí námietka, že v dôsledku neefektívnej činnosti mestského súdu, ako aj krajského došlo v napadnutých konaniach k opakovanému vzniku zbytočných prietáhov, v ktorých dôsledku nie je konanie právoplatne skončené a jeho celková doterajšia dĺžka konania je neprimeraná, odôvodňujúca vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. IV. ÚS 302/2020, III. ÚS 233/2022, II. ÚS 439/2023).

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

22. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právnej a skutkovej zložitosti prejednávanej veci, ústavný súd konštatuje, že spory, ktorých predmetom je náhrada škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, v zásade patria medzi bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. Vychádzajúc z predloženého spisového materiálu, ústavný súd nezistil ani žiadne také okolnosti, na základe ktorých by bolo možné napadnuté konanie posúdiť ako zložitú po skutkovej stránke. V súvislosti s týmto kritériom tak nie je možné všeobecné súdy zbaviť ich zodpovednosti za priebeh a doterajšiu dĺžku napadnutého konania a s tým súvisiaci vznik prietáhov.

23. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil v období po právoplatnosti predchádzajúceho nálezu žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom.

24. K samotnému postupu mestského súdu, ako aj krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd uvádza, že posudzoval obdobie od právoplatnosti predchádzajúceho nálezu ústavného súdu (12. decembra 2018). Po právoplatnosti spomínaného nálezu krajský súd rozsudkom sp. zn.

6Co/147/2018 zo 16. januára 2019 rozhodol o odvolaní sťažovateľov tak, že rozsudok okresného súdu v jeho zamietajúcej časti potvrdil (výrok I), v časti zastavenia konania vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade a žalobkyni odmietol (výrok II) a žalovanej nepriznal nárok odvolacieho konania (výrok III). Sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 2Cdo/228/2019 z 28. mája 2020 odmietol a žalovanej priznal náhradu trov dovolacieho konania. Nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 303/2021 zo 17. augusta 2021 bolo uznesenie najvyššieho súdu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2Cdo/256/2021 z 15. augusta 2023 dovolaniu sťažovateľov vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania vyhovel, rozsudok krajského súdu sp. zn. 6Co/147/2018 zo 16. januára 2019 zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Podľa zistenia ústavného súdu bol spis mestskému súdu vrátený 18. septembra 2023. Dňa 28. decembra 2023 podali sťažovatelia sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu z 11. novembra 2020, ktorým vyšší súdny úradník uložil sťažovateľom povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania vo výške 0 eur. O tejto sťažnosti rozhodol mestský súd uznesením č. k. B5-50C/96/2012-688 z 18. apríla 2024 tak, že ju ako oneskorene podanú zamietol. Dňa 3. júna 2024 podali sťažovatelia proti predmetnému uzneseniu mestského súdu odvolanie, ktoré bolo spolu so spisom krajskému súdu predložené 9. júla 2024 na ďalšie konanie.

25. Z uvedeného je zrejmé, že postup mestského súdu sa v namietanom konaní vyznačoval nečinnosťou a nesústredenou činnosťou, ktorá sa prejavila najmä pri predkladaní veci najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní sťažovateľov proti rozsudku krajského súdu zo 16. januára 2019 v podobe jej predčasného predloženia z dôvodu nedoručenia vyjadrenia sťažovateľov a žalobkyne žalovanej (dovolanie podané 27. marca 2019 predložené najvyššiemu súdu po napravení nedostatku 26. septembra 2019, pozn.), ako aj predkladaní veci krajskému súdu po vrátení veci najvyšším súdom, ktoré mestský súd odkladal 8 mesiacov. V najväčšej miere sa však na vzniknutých prieťahoch v konaní podpísal neefektívny postup krajského súdu, ktorý sa prejavil v trojnásobnom zrušení jeho rozsudkov (pozri body 6 a 10 tohto nálezu), pričom o odvolaní sťažovateľov podanom 8. apríla 2015 nie je do času prijatia tohto nálezu stále rozhodnuté. O riadnom opravnom prostriedku sťažovateľov tak nie je právoplatne rozhodnuté po dobu takmer 9 rokov (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.), pričom od nadobudnutia právoplatnosti predchádzajúceho nálezu, ktorým ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, uplynula doba približne 5 rokov a 3 mesiacov. Aj napriek vydanému nálezu ústavného súdu zo 14. novembra 2018 a príkazu konať bez zbytočných prieťahov krajský súd opätovne nepostupoval v napadnutom konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá. V tejto súvislosti je vhodné ozrejmiť, že vzhľadom na formuláciu petitu ústavnej sťažnosti a jej odôvodnenie zostal postup najvyššieho súdu v dovolacom konaní mimo rámca ústavného prieskumu.

26. Ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (III. ÚS 90/07, IV. ÚS 182/08, I. ÚS 7/2011). Ústavný súd poukazuje aj na rozsiahlu konštantnú judikatúru EŠLP, kde bolo opakovane konštatované, že pri posudzovaní zbytočných prieťahov má súd nazerať na celkovú

dĺžku konaní, a tým zapríčinenú právnu neistotu s'ťažovateľov ako na jeden celok, pričom nemá separovať jednotlivé čiastkové konania (napr. Maxian a Maxianová proti Slovenskej republike, Keszeli proti Slovenskej republike, Grešáková proti Slovenskej republike, ale aj I. ÚS 287/2018).

27. Procesný postup mestského súdu a krajského súdu po vydaní skoršieho nálezu ústavného súdu nesmeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty s'ťažovateľov, a preto ústavný súd s prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania (13 rokov), skôr vyslovený príkaz konať v napadnutom konaní bez zbytočných prierahov a zistenú nečinnosť a neefektívnu a nesústredenú činnosť mestského súdu a krajského súdu dospel k záveru, že ich postupom v napadnutých konaniach po právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj ich práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

28. Vzhľadom na konštatovanie porušenia už uvedených práv s'ťažovateľov, ako aj na skutočnosť, že namietané konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené, ústavný súd prikázal mestskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde vo veci konať. V skoršom náleze ústavného súdu síce už bol uložený príkaz vo veci konať bez zbytočných prierahov, ale ten bol adresovaný len krajskému súdu.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. S'ťažovatelia v ústavnej s'ťažnosti žiadali o priznanie finančného zadosťučinenia po 13 000 eur, ktoré odôvodnili trvajúcim stavom právnej neistoty v dôsledku právoplatne neskončeného konania.

31. Ústavný súd uvádza, že konanie pred ústavným súdom z dôvodu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov plní nielen preventívnu funkciu, ale tiež funkciu satisfakčnú, resp. kompenzačnú (náhradu nemajetkovej ujmy). V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadosťučinenia dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

32. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

33. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať s'ťažovateľom finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým nesústredený a neefektívny postup mestského súdu a krajského súdu, doterajšiu dĺžku napadnutého konania ako celku, jeho nepriviligovaný charakter, predmet konania, ktorého významný význam pre samotných s'ťažovateľov ústavný súd nezistil, a tiež procesný stav konania. Po zohľadnení týchto okolností, majú na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo

slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľom finančné zadosťučinenie v sume po 2 500 eur podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, pričom mestský súd je povinný z tejto sumy zaplatiť sťažovateľom sumu 500 eur a krajský súd sumu 2 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

34. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 713,96 eur (bod 4 výroku nálezu) .

35. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 tejto vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 predstavuje sumu 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 13,73 eur. Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Výsledná suma náhrady trov právneho zastúpenia predstavuje sumu 713,96 eur.

36. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú mestský súd a krajský súd povinné uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2024

**Peter Molnár
predseda senátu**